Anders Bondeman, 1937–2022

Organisten Anders Bondeman, Stockholm, har avlidit i en ålder av 85 år. Han sörjes närmast av hustrun Kersti, barnen Karin och Martin och barnbarn.

Anders Bondeman var i mer än 30 år organist i S:t Jacobs kyrka i Stockholm. Om honom som musiker, särskilt som orgelimprovisatör av världsklass, kan andra vittna.

Under 15 år tjänstgjorde jag som präst i S:t Jacob, och vill tillägga att han var en enastående liturgisk organist. Han var djupt medveten om sin uppgift, och anslöt med sitt spel alltid till kyrkoårstidens ton och söndagens tema. Han följde inte alltid koralbokens sättning, utan gav med sin färdighet som improvisatör önskvärd karaktär till psalmen. Och hur han än spelade var det alltid sångbart.

När jag lämnade psalmförslag ville han ha alternativ, så att han kunde få en musikalisk helhet över högmässan. Helst ville han då ha någon psalm i moll eller kyrkotonart. Han lade ner omsorg på preludier till några av högmässans psalmer. Andra gav han däremot bara ett kort förspel, eftersom han var mån om att inte bryta liturgins rytm.

Till traditionerna i S:t Jacob hör ”Julens sånger och psalmer” på annandagens eftermiddag. Körerna medverkar med julsånger, men än viktigare är att församlingen får sjunga kända julpsalmer. Med en fullsatt kyrka kunde Anders fullt ut använda den stora orgelns resurser.

I S:t Jacob firades dagligen en enkel mässa vid lunchtid (med vanligen mer än tio besökare). Länge spelade Anders varje dag. Under många år formades denna en dag i veckan som ”orgelmässa”. Mässans text lästes, och sedan improviserade han Kyrie och de andra mässdelarna, kortfattat eftersom mässan inte fick ta mer än 30 minuter. Ett slag satte vi ett tema för varje mässa: ”Bröd”, ”Vind”, ”Vatten” och liknande. En sådan orgelmässa ledde han en gång i Vasakyrkan i Göteborg vid en orgelfestival.

Vi hade sällan planeringssammanträden. Vi litade på varandra och kunde enkelt stämma av under hand. Med Anders stillsamt vänliga och generösa personlighet är det en tid jag med stor tacksamhet minns.

Min bön är att han nu skall få sin plats i den eviga liturgin inför Guds och Lammets tron.

Göran Beijer

Tidigare präst i S:t Jacobs kyrka